

NabestaandenWijzer

Als er iemand in uw naaste omgeving overlijdt, is dat een emotionele en ingrijpende gebeurtenis. Er komt een hoop op u af en er zijn veel zaken die moeten worden geregeld. Na het overlijden van een dierbare is dat niet het eerste waar uw hoofd naar staat. Toch is het van belang om hier niet te lang mee te wachten.

Deze NabestaandenWijzer geeft u een overzicht van de financiële zaken waar u mee te maken krijgt. Het is een praktische handleiding aan de hand waarvan u een aantal eenvoudige

zaken snel en efficiënt kunt regelen. Daarnaast kunt u uiteraard vertrouwen op de hulp van uw private banker die u bij de verdere financiële afwikkeling terzijde staat.

Inhoud

1. Notaris

PAGINA 3

2. Bankzaken

PAGINA 4

3. Inkomen na overlijden

PAGINA 5

4. Belastingaangifte

PAGINA 6

5. Wat kan Van Lanschot voor u betekenen?

PAGINA 7

1. Notaris

Bij een overlijden geldt dat zo spoedig mogelijk aangifte gedaan moet worden bij de burgerlijke stand. Meestal verzorgt de begrafenisondernemer dit. De burgerlijke stand verstrekt dan een akte van overlijden.

Vaststellen of er sprake is van een testament

Met de akte van overlijden gaat/gaan de nabestaande(n) naar de notaris. De notaris onderzoekt vervolgens via het Centraal Testamenten Register in Den Haag of er een testament is gemaakt en zo ja bij welke notaris. Zonodig wordt met het betreffende notaris kantoor contact opgenomen om een kopie of afschrift op te vragen van het betreffende testament. Dan wordt duidelijk wie de erfgenamen van de overledene zijn.

Erfenis aanvaarden

Als u erfgenaam bent, dan heeft u drie mogelijkheden:

- zuiver aanvaarden
- beneficiair aanvaarden
- verwerpen

Als u de erfenis aanvaardt, dan bent u met uw eigen vermogen aansprakelijk als blijkt dat de schulden van de nalatenschap groter zijn dan de bezittingen. Let op dat u al door bepaalde gedragingen zuiver aanvaardt, bijvoorbeeld door bepaalde bezittingen te verkopen. U kunt zuivere aanvaarding voorkomen door de erfenis beneficiair te aanvaarden.

Als u vertegenwoordiger bent van een minderjarige of van iemand die onder bewind of curatele is gesteld, dan bent u verplicht om voor deze de erfenis beneficiair te aanvaarden. U kunt ook de erfenis bij voorbaat verwerpen. Beneficiaire aanvaarding en verwerping doet u door een verklaring bij de rechtbank.

Verklaring van erfrecht

Als de erfgenamen bekend zijn en zij hebben aangegeven de erfenis te willen aanvaarden, kan de notaris de verklaring van erfrecht opstellen. Dit is een akte die door de notaris wordt opgesteld waarin onder meer vermeld zal staan:

- wie er is overleden,
- of er een testament en/of een codicil is,
- wie de erfgenamen zijn en voor welke delen.

Om een verklaring van erfrecht te kunnen opstellen heeft de notaris in eerste instantie de volgende gegevens nodig:

- akte van overlijden;
- trouwboekje (indien relevant);
- adresgegevens van de veronderstelde erfgenamen;
- afschrift van een eventueel aanwezig testament.

Vrijwaringsverklaring NVB

De bank kan afzien van het vragen van een verklaring van erfrecht in het geval de overledene:

- een partner nalaat (al dan niet met kinderen);

- geen testament heeft opgesteld (dit blijkt uit het Centraal Testamenten Register);
- in totaal niet meer dan € 100.000 op zijn rekeningen had staan; en
- er geen negatieve indicatoren zijn (bijvoorbeeld ruzie in de familie).

Wel moet de langstlevende partner de vrijwaringsverklaring die de NVB (Nederlandse Vereniging van Banken) heeft opgesteld ondertekenen. Ook moeten de volgende stukken worden aangeleverd: een officiële kopie van de akte van overlijden, een verklaring van het Centraal Testamentenregister en een kopie van een geldig legitimatiebewijs.

Daarnaast heeft Van Lanschot ook nog een eigen vrijwaringsverklaring. Deze is echter maar te gebruiken voor een saldo tot € 5.000.

Verklaring van executele en boedelvolmacht

Naast de verklaring van erfrecht kan de notaris ook een verklaring van executele of een boedelvolmacht opstellen. Degene die een testament heeft laten opstellen, kan een executeur hebben benoemd om de nalatenschap af te wikkelen. Vooruitlopend op de verklaring van erfrecht kan de notaris dan een verklaring van executele opstellen. Hierin staat wie de executeur is en welke bevoegdheden hij heeft. De bevoegdheden die een executeur krijgt kunnen zeer uiteenlopen.

Zo kan het zijn dat de executeur alleen de begrafenis mag regelen, maar de executeur kan ook de bevoegdheid hebben om de nalatenschap te verdelen. Indien er geen executeur is benoemd, kan de notaris een boedelvolmacht opstellen waarin de erfgenamen een machtiging afgeven aan iemand (bijvoorbeeld één van de erfgenamen) die de nalatenschap verder gaat afwikkelen. Uiteraard dient dan wel tijdig overleg te worden gevoerd tussen de erfgenamen over het aanwijzen van een gemachtigde en de inhoud van de volmacht.

Akte van verdeling

De erfgenamen moeten een verdeling van de nalatenschap tot stand brengen. De verdeling/toedeling kan door de notaris eventueel door middel van een notariële akte worden vastgelegd. Deze zogeheten akte van verdeling is niet altijd nodig, maar komt wat vaker voor bij nalatenschappen van grotere omvang. De verdeling van de nalatenschap kan tot gevolg hebben dat er bij het kadaster een tenaamstelling van bijvoorbeeld onroerend goed moet worden aangepast. Ook dit regelt de notaris.

2. Bankzaken

Naast de (kopie) akte van overlijden ontvangt de bank graag zo spoedig mogelijk de verklaring van erfrecht.

Betaalrekening

Zodra de bank bekend is met het overlijden, wordt de rekening van de overledene geblokkeerd. De tenaamstelling van de rekening verandert dan in 'erven de heer ...' of 'erven mevrouw ...'. Door het blokkeren kan worden voorkomen dat er na het overlijden geld wordt opgenomen door een onbevoegde (met bijvoorbeeld een pinpas). Dit zou veel problemen kunnen opleveren in verband met de verdeling van de erfenis. Een machtiging die de overledene tijdens leven voor een bankrekening heeft verleend, vervalt als gevolg van het overlijden. Ditzelfde geldt voor een spaarrekening, een beleggingsdepot en bijvoorbeeld een kluisje op naam van de overledene.

Betaalrekening op twee namen

Bij een en/of-rekening blijft na het overlijden van een van de rekeninghouders, de andere rekeninghouder bevoegd om over het tegoed op de rekening te beschikken. Verder hebben de erfgena(a)m(en) gezamenlijk dezelfde rechten om over het tegoed op de rekening te beschikken als voorheen de overleden cliënt. De tenaamstelling van de rekening verandert in 'rekeninghouder en/of erven de heer c.q. mevrouw ...'. Bij een en-rekening kunnen de rekeninghouders alleen

samen beschikken over het tegoed op een rekening. Als een van de rekeninghouders overlijdt, kan de andere rekeninghouder alleen beschikken over het tegoed met medewerking van de executeur of de gezamenlijke erfgenamen. Als de rekeninghouders een derde hebben gemachtigd, dan vervalt deze machtiging.

Aanpassing tenaamstelling en deblokken banktegoeden

Met behulp van de verklaring van erfrecht kan de bank banktegoeden deblokken. De bank kan dan ook de tenaamstelling van de rekening 'erven de heer ...' of 'erven mevrouw ...' veranderen. Hoe de nieuwe tenaamstelling wordt, is afhankelijk van de verdeling van de nalatenschap die de erfgenamen hebben gekozen dan wel de verdeling zoals die is voorgeschreven in het testament.

Hypotheek

Een hypothecaire geldlening loopt niet automatisch door bij het overlijden van een debiteur. Soms is het gewenst dat de lening doorloopt. Of dit ook mogelijk is, is afhankelijk van de situatie. De bank beoordeelt aan de hand van de financiële situatie van de erfgena(a)m(en) of en onder welke voorwaarden de lening kan worden voortgezet. Een hypothecaire geldlening van Van Lanschot mag binnen zes maanden na het overlijden boetevrij worden afgelost. Dit kan bijvoorbeeld met de uitkering uit een overlijdensrisico-verzekering.

Ook in deze situatie kan het van belang zijn om een afspraak te maken met uw private banker. Er is immers een nieuwe situatie ontstaan, met wellicht andere wensen en doelstellingen waarin een ander hypotheekbedrag en/of een andere hypotheekvorm beter passen.

Effecten

Het effectenbezit is gekoppeld aan een bankrekening (effectenrekening). Hiervoor gelden dezelfde regels als eerder genoemd bij de betaalrekening. Zolang er geen verklaring van erfrecht is overlegd, kan het dus zijn dat er tijdelijk niet over de effecten kan worden beschikt. De fiscus heft te zijner tijd erfbelasting over de waarde van de effecten ten tijde van het overlijden. Als de waarde van de aandelen na het overlijden sterk daalt, kan dat vervelende gevolgen hebben voor de erfgenamen. Zij moeten dan immers belasting betalen over een waarde die er niet meer is. Soms is het raadzaam om een deel van de effecten snel te gelde te maken. Een en ander hangt samen met de vermogenspositie van de erfgenamen en de samenstelling van de nalatenschap. Uw private banker adviseert u hier graag over.

Zodra bekend is wie de effecten uit de nalatenschap verkrijgt, dient er overleg met uw private banker plaats te vinden. Er moet namelijk een risicoprofiel worden vastgesteld van de verkrijger van het effectendepot. Uw private banker overlegt met de verkrijger, na analyse van diens inkomens- en vermogenspositie, welk risicoprofiel het beste past.

Verzekeringen

Als erfgenaam en/of nabestaande dient u na te gaan welke verzekeringen voor en door de overledene zijn gesloten. Van belang is om na te gaan of er overlijdensrisicoverzekeringen, pensioenverzekeringen, lijfrenteverzekeringen of begrafenispolissen zijn gesloten. Er kan door het overlijden namelijk een uitkering volgen. Tevens dient u na te gaan welke schadeverzekeringen (zoals de auto- en inboedelverzekering) zijn gesloten. Indien er een ongevallenzekeringsmaatschappij is afgesloten en het overlijden het gevolg is van een ongeluk, dan moet de betreffende verzekeringsmaatschappij volgens de polisvoorwaarden zo spoedig mogelijk worden geïnformeerd (vóór de begrafenis/crematie).

Indien uw verzekeringen via Van Lanschot Chabot lopen, dan kan uw private banker een aantal zaken op het gebied van verzekeringen voor u regelen. Lopen de verzekeringen niet via Van Lanschot Chabot, dan dient u contact op te nemen met de verzekeraar(s) en de akte van overlijden ter beschikking te stellen.

3. Inkomen na overlijden

Werkgever en uitkerende instanties

De werkgever of uitkerende instantie dient te worden ingelicht over het overlijden. Indien de overledene een sociale uitkering en/of een inkomen uit loondienst ontving, kan het zijn dat u begunstigde bent en een overlijdensuitkering ontvangt. Dit is in veel gevallen een uitkering van één tot maximaal driemaal het maandelijkse inkomen van de overledene.

Daarnaast worden het resterende loon, de vakantie-dagen, de eventuele winstdeling, het saldo van een levensloopspaarrekening uitbetaald.

Pensioenfondsen

Ook het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar moet op de hoogte worden gesteld van het overlijden door het toesturen van de akte van overlijden. Het gaat hierbij om het pensioen dat via alle (oude) werkgevers is opgebouwd. Dit is van belang indien de overledene een pensioen ontving. Maar ook indien de overledene nog geen pensioen ontving, kan het nodig zijn de uitvoerende instantie(s) te informeren. De partner (maar soms ook de ex-partner) en eventueel de kinderen hebben wellicht recht op een nabestaandenpensioen c.q. wezenpensioen.

Algemene nabestaandenwet (Anw)

De nabestaandenuitkering Anw is een financiële ondersteuning van de overheid na het overlijden van een partner of ouder. De Sociale Verzekeringsbank voert de Anw namens de overheid uit. Als uw partner is overleden, hebt u mogelijk recht op een nabestaandenuitkering.

Als nabestaande hebt u aanspraak op een uitkering als u jonger bent dan de AOW-gerechtigde leeftijd en uw partner op de datum van overlijden verzekerd was voor de Anw. Daarnaast moet u ook aan één van de volgende voorwaarden voldoen:

- u bent geboren voor 1950 of
- u hebt een kind onder de 18 jaar of
- u bent voor ten minste 45% arbeidsongeschikt.

De Anw maakt geen onderscheid tussen gehuwden, geregistreerd partners of samenwonenden. Ook als u gescheiden bent van de overledene, kunt u mogelijk in aanmerking komen voor een uitkering. De hoogte van de Anw-uitkering is afhankelijk van uw inkomen. Uw eigen inkomen uit arbeid (bijv. loon) wordt namelijk gedeeltelijk in mindering gebracht op de uitkering. Uw inkomen in verband met arbeid (bijv. een WW-uitkering) wordt geheel gekort op de nabestaanden-uitkering.

Ook wezen kunnen in aanmerking komen voor een uitkering. Een weeskind komt in aanmerking als beide

ouders zijn overleden en de laatst overleden ouder op de datum van overlijden verzekerd was voor de Anw. De wees moet jonger zijn dan 16 jaar. In sommige gevallen, als er bijvoorbeeld voldoende tijd aan een studie wordt besteed, is er recht op een uitkering tot 21 jaar.

Het kan zijn dat de overledene via een collectief van de werkgever een zogeheten Anw-hiaatverzekering heeft gesloten. Wij adviseren u dit na te gaan bij de werkgever van de overledene.

4. Belastingaangifte

Na het overlijden krijgen erfgenamen te maken met twee soorten belastingen:

1. de inkomstenbelasting,
2. de erfbelasting.

1. De inkomstenbelasting

Het betreft de zogeheten slotaangifte (F-biljet) van de overledene die betrekking heeft op het lopende belastingjaar. Indien er geld terug wordt ontvangen van de Belastingdienst, komt dit toe aan de erfgenamen. Moet er nog geld aan de fiscus worden betaald, dan dient dit door de erfgenamen te gebeuren. In geval van bijbetalen adviseren wij u het geld voor dit doel op een gezamenlijke rekening

van de erfgenamen te reserveren en niet de gehele nalatenschap uit te betalen aan de verschillende erfgenamen.

2. De erfbelasting

De erfgenamen betalen erfbelasting over de waarde (bezittingen minus schulden) van wat zij verkrijgen uit de nalatenschap van de overledene, voor zover er geen vrijstelling van toepassing is. Voor de waarde-bepaling wordt in basis uitgegaan van de waarde in het economische verkeer. Voor de eigen woning is de WOZ-waarde bepalend. Dit mag de WOZ-waarde zijn van het jaar waarin betrokkene is overleden of de WOZ-waarde van het jaar volgend op het overlijden. De waarde van effecten wordt gesteld op de waarde die wordt opgegeven in de officiële prijscourant van de dag vóór de datum van het overlijden.

Als effecten niet in de prijscourant voorkomen, gaat het om het bedrag dat zij zouden opbrengen als ze op de dag van het overlijden aan de meest biedende waren verkocht.

De aangifte erfbelasting moet in beginsel worden gedaan binnen acht maanden na het overlijden. Op tijd aangifte doen is belangrijk. Als een aangifte niet of te laat wordt ingediend, kan de Belastingdienst aan de hand van een schatting ambtshalve een aanslag met eventueel een verzuimboete opleggen. In principe verstrekt de Belastingdienst het aangiftetiljet.

Als u geen aangiftebiljet ontvangt terwijl er vermoedelijk wel erfbelasting is verschuldigd, dient u zelf het aangiftebiljet aan te vragen. U kunt dit doen bij het belastingkantoor waartoe de overledene behoorde.

De erfgenamen moeten liquide middelen hebben om de aanslag erfbelasting te betalen. Belangrijk is om deze middelen op tijd te reserveren. Ingeval de nalatenschap voor het grootste deel bestaat uit onroerend goed, kunnen er liquiditeitsproblemen ontstaan. Denk bijvoorbeeld aan de situatie dat er een aanslag erfbelasting moet worden voldaan, maar het betreffende onroerend goed nog niet is verkocht. U kunt bij de Belastingdienst uitstel van aangifte vragen. In sommige situaties is ook uitstel van betaling mogelijk. In beide gevallen betaalt u wel rente aan de Belastingdienst. Ook kan in overleg met uw private banker naar een oplossing worden gezocht voor dit liquiditeitsprobleem.

In het schema vindt u de tarieven erfbelasting 2019. De tarieven in groep 1 gelden voor de echtgenoot, geregistreerd partner, kinderen en onder bepaalde voorwaarden ongehuwd samenwonenden. De tarieven in groep 1a gelden voor (achter)kleinkinderen en de tarieven in groep 2 voor overige verkrijgers, zoals broers en zussen.

Tarieven erfbelasting 2019

Belaste verkrijging	Tarief-groep 1	Tarief-groep 1a	Tarief-groep 2
€ 0 - € 124.727	10%	18%	30%
€ 124.727 of hoger	20%	36%	40%

Tariefgroep 1: partners en kinderen,
 Tariefgroep 1a: kleinkinderen en achterkleinkinderen,
 Tariefgroep 2: overige

In de onderstaande tabel vindt u de vrijstellingen. Alle vrijstellingen zijn voetvrijstellingen. Dat betekent dat de vrijstelling niet vervalt als meer wordt verkregen dan de vrijstelling.

Vrijstellingen 2019

Partner/echtgenoot	€ 650.913*
Kinderen	€ 20.616
Kleinkinderen	€ 20.616
Invalide kinderen	€ 61.840
Ouders	€ 48.821
Overige verkrijgers	€ 2.173

* Bij het bepalen van de vrijstelling voor partner/echtgenoot dient rekening te worden gehouden met de waarde van eventuele pensioenaanspraken, lijfrentes en andere periodieke uitkeringen, die in verband met het overlijden worden verkregen. De vrijstelling wordt nooit lager dan € 168.155 (2019).

5. Wat kan Van Lanschot voor u betekenen?

Het is van belang dat de afwikkeling van de nalatenschap zorgvuldig verloopt. Deze NabestaandenWijzer bevat informatie over de belangrijkste financiële en praktische aspecten die daarbij een rol spelen.

Inzicht in uw nieuwe situatie

Naast veel praktische zaken die geregeld moeten worden, roept een overlijden de nodige vragen op ten aanzien van de financiële situatie van de nabestaanden.

- Op welk inkomen kan de achterblijvende partner rekenen?
- Is er sprake van een nieuw vermogen?
- Welke gevolgen heeft het overlijden voor de lopende verzekeringen?
- Is er sprake van een erfenis, zijn er meer erfgenamen en wat te doen met de beschikbare middelen?
- Moet er rekening worden gehouden met erfbelasting?
- Wat zijn de overige fiscale gevolgen van de verdeling van de nalatenschap.

Voor een antwoord op deze en andere vragen kunt u terecht bij uw private banker. De bevindingen worden vastgelegd in een Vermogensregierapport. Zo brengt Van Lanschot uw gewijzigde financiële situatie helder in beeld.

Van Lanschot | 0800 1737 | www.vanlanschot.nl

Disclaimer

De informatie die is opgenomen in deze publicatie is uitsluitend bestemd voor algemene doeleinden. Met uw individuele specifieke omstandigheden is geen rekening gehouden. De informatie kan niet worden beschouwd als een juridisch, financieel, fiscaal of ander professioneel advies. Wij adviseren u op grond van de informatie niet meteen tot actie over te gaan en voorafgaand aan uw eventuele actie eerst deskundig advies in te winnen. Deze publicatie is geen aanbod en u kunt aan deze publicatie geen rechten ontleen.

Bij de totstandkoming van deze publicatie hebben wij de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht bij de selectie van externe bronnen. Wij kunnen niet garanderen dat de informatie van deze bronnen die in deze publicatie is opgenomen juist en volledig is of in de toekomst zal blijven. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid voor druk- en zetfouten. Wij zijn niet verplicht de informatie die we hebben opgenomen in deze publicatie te actualiseren of te wijzigen. Alle rechten ten aanzien van de inhoud van de publicatie worden voorbehouden, inclusief het recht van wijziging. Het is niet toegestaan de gegevens in de publicatie geheel of gedeeltelijk te reproduceren, in welke vorm dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Van Lanschot NV.

Overige informatie

Van Lanschot NV is statutair gevestigd aan de Hooge Steenweg 29, 5211 JN te 's-Hertogenbosch, KvK 's-Hertogenbosch nr. 16038212 met btw-identificatienummer NL.004 670632.B.01. Van Lanschot NV is als bank geregistreerd in het Wft-register en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank NV (DNB), Postbus 98, 1000 AB Amsterdam, en de Autoriteit Financiële Markten (AFM), Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam. Van Lanschot NV kan optreden als aanbieder van betaal-, spaar- en kredietproducten, als bemiddelaar in verzekeringsproducten en als aanbieder en/of uitvoerder van beleggingsdiensten.

Voor eventuele klachten inzake onze financiële dienstverlening kunt u zich richten tot uw eigen kantoor van Van Lanschot NV, de afdeling Klachtenmanagement van het hoofdkantoor, Postbus 1021, 5200 HC 's-Hertogenbosch of het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD), Postbus 93257, 2509 AG Den Haag.